

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z historii w klasie 6

Uwaga: po każdej lekcji powtórzeniowej przewidziany jest sprawdzian wiadomości i umiejętności

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: 1492; zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; wskazuje na mapie trasy podróży odkrywców 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie: jedwabny szlak; wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian 	VIII. 1) 2)
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o dokonaniach Inków i Azteków 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytyw i negatyw 	VIII. 1) 2)
3. Kultura odrodzenia we Włoszech	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie termin humanizm; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; 	IX. 1)

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; wskazuje na mapie Włochy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela 			<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności 	
4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański	<ul style="list-style-type: none"> wie, kto i kiedy wynalazł ruchomą czcionkę drukarską; wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; omawia odkrycie Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi 	IX. 1)
5. Reformacja	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać datę początku reformacji; zna dokonania Marcina Lutra; rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; rozumie pojęcie tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny reformacji; przedstawia skutki reformacji; opisuje wojny religijne oraz ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny wojen religijnych; wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją 	IX. 2)
6. Reforma katolicka	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; 	<ul style="list-style-type: none"> zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację w Kościele katolickim przed 	IX. 3)

	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów 		<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła 	soborem i po jego reformach	
Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze wydarzenia XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych twórców tego okresu; • wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma trydencka, kontrreformacja 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i skutki: reformacji, reformy katolickiej, odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia przełomowy charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina Lutra 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje początek nowożytności z poprzednimi epokami, omawia zmiany, które zaszły w XVI wieku; • dostrzega wpływ starożytności na sztukę i postrzeganie świata w renesansie 	VIII. 1) 2) IX. 1) 2) 3)
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski; • zna datę hołdu pruskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczności powstania floty na Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów 	IX. 4) 5)

8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska i senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; • opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; • omawia znaczenie szlachty w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy 	IX. 4)
9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie RP Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia unii lubelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej 	IX. 8)
10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; • omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy dla wolnej elekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wady i zalety elekcyjnego wyboru władcy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną 	X. 2) 3)

11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła RP w XVI w.; • pokazuje na mapie Gdańsk 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej 	IX. 6)
12. Rzeczpospolita wielu narodów i religii	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia narody zamieszkujące RP; ich religie i wyznania • wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców 	<ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego w RP mieszkało wiele mniejszości narodowych; • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie 	X. 1)
13. „Złoty wiek” kultury polskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli i z czego zasłynęli M. Rej, J. Kochanowski, A. Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej” 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia czynniki wpływające na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne” 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje renesans w Polsce i Europie 	IX. 7)

Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku; • wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów; • opisuje mechanizmy wolnej elekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej; • wskazuje przyczyny nazywania XVI stulecia „złotym wiekiem” kultury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy Polski w XVI wieku i analizuje zachodzące w niej przemiany 	IX. 4) 5) 6) 7) 8) X. 1) 2) 3)
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
14. Monarchia absolutna we Francji	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy monarchii absolutnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną 	XII. 1)
15. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do rewolucji; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu król-Parlament, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi” 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu W. Brytanii; • charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką 	XII. 1)

16. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie Szwecję; • rozumie pojęcia: samodzielną, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy 	XI. 1) 4)
17. Powstanie kozackie	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny sukcesu powstania; • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji 	XI. 2) 4)
18. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Jana Kazimierza, A. Kordeckiego, St. Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 r 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją; • rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące 	XI. 1) 3) 4)

19. Kryzys Rzeczypospolitej w poł. XVII w.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: librum veto, „złota wolność”, rokosz, królewęża 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie upadku gospodarczego RP dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w RP w XVII wieku 	XI. 5)
20. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem i zna ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg wojen polsko-tureckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu” 	XI. 1) 4)
21. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady architektury, malarstwa i rzeźby barokowej; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy sztuki barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; • omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny różnic między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej 	XI. 6)
Lekcja powtórzeniowa. Europa i Polska w XVII wieku	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku; 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu wojen toczonych przez RP w XVII wieku; 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami we 	XI. 1) 2) 3) 4) 5) 6) XII. 1)

	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie władców i wodzów polskich w XVII wieku; • wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przejawy kryzysu na ziemiach polskich w XVII wieku; • omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; • opisuje monarchię absolutną we Francji i parlamentarną w Anglii, wymienia postacie i wydarzenia związane z kształtowaniem się tych ustrojów 	najważniejszych wydarzeń XVII wieku	Rzeczypospolitej w XVII wieku	Francji i w Anglii w XVII wieku	
DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						
22. Kultura oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia obywatelskiego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata 	XII. 2) 3)
23. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Polski, na czym polegał 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania władzy w RP i u jej sąsiadów 	XII. 4)

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii 		absolutyzm oświecony w praktyce	w państwach ościen-nych		
24. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; • wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, wie, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w St. Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; • zna postacie J. Waszyngtona i B. Franklina 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; • rozumie, dlaczego Kociuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce 	XIV. 1) 2) 3)
25. Wielka Rewolucja Francuska	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ idei 	XV. 1) 2)

	<p><i>praw człowieka i obywatela;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny 	<p>omawia ich rolę w państwie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej 			<p>oświecenia na wybuch rewolucji we Francji</p>	
26. Francja republiką	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji 	XV. 1) 2)
Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Benjamina Franklina 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny, przebieg i skutki walki o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ filozofii oświecenia na zmiany zachodzące w Europie i na świecie 	XII. 2) 3) 4) XIV. 1) 2) 3) XV. 1) 2)
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
27. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do objęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje 	XIII. 1) 2) 3) 4)

	<p>Leszczyńskiego i Augusta III Sasa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia 	<p>króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej 	<p>polskiego tronu przez Wettinów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności RP spowodowane wojną północną i rządami Sasów 		<p>podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji</p>	
<p>28. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór RP, Familia, prawa kardynalne; • wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce RP, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; • zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego; • opowiada o konfederacji barskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawę Rzeczypospolitej i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta 	<p>XVI. 1) 2) XVII. 1)</p>
<p>29. Reformy stanisławowskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; • opisuje zmiany w Warszawie, zna 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego 	<p>XVI. 1) 5)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie 	najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta				
30. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie: Sejm Wielki; wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję 	<ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; omawia główne postanowienia Konstytucji 3 maja 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów 	XVI. 1) 3)
31. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce RP; wskazuje na mapie ziemie utracone przez RP w wyniku II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> zna postać Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej 	XVI. 4) XVII. 1)

32. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego 	XVII. 1) 2) 3)
Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia konstytucji, powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację w RP pod rządami dynastii Wettinów; • przedstawia reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego; • opowiada o próbach zachowania niezależności i o walce o niepodległość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim) 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego; • omawia przyczyny i skutki rozbiorów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływy państw ościennych i przejmowanie przez nie kontroli nad Rzeczpospolitą 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje różne postawy wobec prób ocalenia niepodległości Rzeczypospolitej 	XIII 1) 2) 3) 4) XVI 1) 2) 3) 4) 5) XVII. 1) 2) 3)
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
33. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zmiany, które zaszły w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje reformy Bonaparte i wskazuje ich 	XVIII. 1)

	<p>cesarzem, wygrał pod Austerlitz;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał 	<p>kraj potęgą, odnosi sukcesy wojskowe</p>	<p>po zwycięstwach Napoleona;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie 	<p>wpływ na budowanie potęgi Francji</p>	
34. Napoleon a sprawa niepodległości Polski	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Napoleona wobec Polaków 	XVIII. 2) 3) 4)
35. Upadek Napoleona	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy 	XVIII. 1) 4)

Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze bitwy okresu napoleońskiego; • wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskiego, zna postać ich twórcy; • wie, w jakich okolicznościach powstał polski hymn 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu Legionów Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym 	<ul style="list-style-type: none"> • zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez Francję pozycji hegemonia w Europie; • przedstawia przyczyny i skutki powstania Ks. Warszawskiego, opisuje sposób sprawowania władzy w Księstwie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej 	XVIII. 1) 2) 3) 4)
--	--	---	---	--	--	--------------------

Opracował: Tomasz Szczygieł